

FORORD

Sprog - kvalitet & kompetence

Der er opbrud i gymnasiedidaktikken i disse år, herunder i fremmedsprogssfagene. Med udgangspunkt i det traditionsrige arbejde med den litterære tekst søger undervisningen at udvikle svar på forskellige samfundsmæssige krav i tiden:

- en mere kommunikationsorienteret undervisning, der eksperimenterer med den praksisnære brug af sproget, mundtligt såvel som skriftligt
- en undervisning, der gør eleverne mere bevidste om sprogets form og dets forskellige virkemidler
- mere elevautonomi, hvor der tages højde for forskelle i elevforudsætninger og for individuelt forskellige læreprocesser, og hvor elevernes ansvarlighed og modenhed understøttes
- en undervisning, der giver eleverne mulighed for at udvikle en bredere kulturforståelse
- en pædagogik, der i højere grad medinddrager aktiviteter uden for skolen, bl.a. studie- og udvekslingsrejser til udlandet.

Dette opbrud sætter naturligt det spørgsmål på dagsordenen, hvad der egentlig kan betegnes som god sprogundervisning i dag? Derfor satte sammenslutningen af gymnasiet's sprogfag, GymSprog, sig for at arrangere et semi-

nar og en konference i nov. 1995 med titlen: *Sprog - kvalitet & kompetence*. Og det blev besluttet, at der skulle udgives et særnummer af Sprogforum i anledning af arrangementet, et nummer der indeholdt et udvalg af indlæggene på seminar og konference og supplerede med forskellige artikler med pædagogisk indhold af relevans for de gymnasiale uddannelser. Disse aktiviteter betragter vi som et startskud på en fornyet debat om sproguddannelserne, parallelt med den debat der er indledt på Skoda-netværket (beskrevet her i bladet).

Hvis vi ser tilbage, er der tre begivenheder, der bør omtales: 1. Udgivelsen af Debathæfte om sprogundervisningen i gymnasiet og HF („*Ud med sproget?*“, Særtryk af Gymnasieskolen 1980), og 2. GymSprogs konference „*Sprog - individ - samfund*“ (eller: „*Ind med sproget*“) i 1982, der begge tog fat på en række af de samme emner som den aktuelle konference, men jo fandt sted forud for gymnasiereformen. Og 3. Udgivelsen af bogen „*Umoderne sprog? Om fremmedsprog i gymnasiet*“, red. af Marianne Kristiansen m.fl., 1984. Denne bog indeholdt artikler om fremmedsprogenes faghistorie, om elever og lærere og om erfaringer med andre undervisningsformer. Hvordan ville en tilsvarende bog se ud i dag?

Hvis vi ser frem, kan vi f.eks. fundere over mulige stikord for „næste konference“:

- Hvad er internationalisering og globalisering egentlig? Hvordan sætter den sig konkret igennem i virksomheder, organisationer og institutioner? Hvad betyder det konkret for medarbejdernes fremmedsproglige kvalifikationer?
- Hvilken betydning har den nye informationsteknologi for kompetence inden for fremmedsprog? Er vi i virkeligheden helt forblændet af det avancerede isenkram og glemmer, at læring er en social proces, hvor den menneskelige kontakt ikke kan undværes?
- Får en generel interkulturel kompetence en stigende betydning i kraft af, at fremmedsprogene mere og mere bruges uden for deres oprindelige kontekst, dvs. som lingua franca?

I dette nummer af Sprogforum har vi valgt af bringe uddrag af nogle af foredragene på GymSprogs seminar/konference, og vi henviser i øvrigt til de forskellige faglige foreningers blade, som bringer eller kan forventes at bringe andre indslag derfra. De øvrige artikler er nyskrevne til dette nummer.

Efter en beskrivelse af GymSprogs seminar og konferencen på Christiansborg ved **Kjeld Bjerrum Jensen** er der et uddrag af **Niels Iversens** indlæg, der talte for en bred og kritisk forståelse af kvalitetsbegrebet og for en flersproget kompetence i den danske befolkning som helhed. Dernæst er der

et indlæg fra **Robert Phillipson**, som efterlyser en dansk sprogpolitik, der forholder sig til realiteterne i verdens sproglige udvikling, herunder det engelske sprogs dominans på bekostning af andre sprog, bl.a. dansk.

Vi har bedt to 1.g elever, **Nadia L. Kristensen** og **Martine Kiding**, om at beskrive deres oplevelse ved overgangen fra folkeskolens til gymnasiets sprogundervisning. Dernæst fortæller **Lis Kornum** om sprogkonferencen på FCskoda-netværket og refererer kort fra seminarets diskussioner om ny informationsteknologi og fremmedsprog.

Karen Risager diskuterer spørgsmålet om sammenhængen mellem sprog og kultur og skelner her mellem tre måder, kultur kan forstås på i fremmedsprogfagene. Derefter beskriver **Grete Trudsø Johansen** eksempler på kommunikative eksamensformer i handelsskolen. Endelig har **Ebbe Spang-Hanssen** nogle overvejelser om undervisningen i sproglig bevidsthed, ledsaget af eksempler på opbygning af ordforrådsstrukturer med udgangspunkt i den udbredte eksistens af metaforer.

Et af diskussionspunkterne på konferencen var grammatikkens rolle i udviklingen af god sproglig kompetence. Vi vil her henviser til, at et af planlagte numre af Sprogforum (jan. 1997) netop kommer til at handle om grammatikkens placering i kommunikativ sprogundervisning.

Redaktionen